

ಇಲಾಖೆ / ವಿಷಯ : ವಿಷಯ : DEPARTMENT / SUBJECT: 1 ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿ ವಿಚಾರ ಮಂಡನ 20/3/24

ಪತ್ರಿಕೆಯ ಹೆಸರು : NAME OF THE NEWS PAPER: ವಸುಲವಾರ್ DATE: 20/3/24

ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿ ವಿಚಾರ ಮಂಡನ ಅತ್ಯವಶ್ಯ

20/3/24

'ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ-ಒಂದು ಚುನಾವಣೆ'ಯ ಸೂತ್ರ ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನ ಅಡಿಯಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ 1951 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 25 ರಿಂದ 1952 ಫೆಬ್ರವರಿ 21 ರ ವರೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ಘಟಿಸಿತು. ಈ ಚೊಚ್ಚಲ ಪ್ರಯೋಗ ಕೇಂದ್ರದ ಲೋಕಸಭೆ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯಗಳ ವಿಧಾನಸಭೆಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಮಿತಿಗೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿಟ್ಟು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯ 1935ನೇ ಸಂವಿಧಾನ ಅಂತೆಯೇ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ನೇಪುಣಗೊಳಿಸಿ, ಈ ಪರಿಚಯವರ್ಷ ಅವಧಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು. ಅದೇ ರೀತಿ ಮೇಲ್ಕನ ರಾಜ್ಯಸಭೆಯನ್ನು ಶಾಶ್ವತಗೊಳಿಸಿ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರ ಅವಧಿಯನ್ನು 6 ವರ್ಷ ಮಿತಿಗೆ ಇರಿಸಿ, ಪ್ರತೀ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಸುಮಾರು ಮೂರನೇ ಒಂದಂಶ ಸದಸ್ಯರ ನಿವೃತ್ತಿಗೆ ಕದ ತೆರೆಯಲಾಯಿತು. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಿರ್ಭೀತ ಚುನಾವಣೆಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ ಏಕೀಕೃತ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ 324ನೇ ವಿಧಿಯನ್ವಯ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಘಟನೆ ಜನ್ಮ ನೀಡಿತು. ವಿಶ್ವದ ಜನಸಂಖ್ಯಾತ್ಮಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಭವ ಜನತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರ ಭಾರತದ ಚುನಾವಣಾ ಕಾರ್ಯ ಬಾಹುಳ್ಯದ ಆಳ, ಎತ್ತರದ ಅರಿವು ಹೊಂದಿಯೇ, ಈ 14ನೇ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಸಂವಿಧಾನ ಜನಕರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು. ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶೇಷನ್ ಅವರಂಥವರು ಈ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗದ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ನಿರ್ಭೀತ ಘನತೆಯನ್ನು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಓಡಿಯುವಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಚಲಿತ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು.

ಮುಂದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಭಾರತದ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದಾಗ, ವಾಸ್ತವಿಕ ರಾಜಕೀಯದ ರಂಗಸ್ಥಳ ಹೊಸದಿಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಆಯಾಯ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜುಗೊಂಡಾಗ ಸಹಜವಾಗಿ ಚುನಾವಣೆಗಳು ಕಾಲವ್ಯತ್ಯಾಸದ ರಂಗೇರಿದವು. ಅಂತಹ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಉಲ್ಲೇಖಿತ ಸೂತ್ರಗಳ ವಿಧಿಗಳ ಒಳಹೊಕ್ಕು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಾಗ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯ ಗರ್ಭದಿಂದಲೇ ಉದಿಸಿ ಬಂದುದೇ ಆಗಿತ್ತು ಎಂಬ ಸತ್ಯ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. 83 (2) ವಿಧಿಯ ಸ್ಪಷ್ಟ ಉಲ್ಲೇಖದಂತೆ ಅವಧಿ ಪೂರ್ವ ವಿಸರ್ಜನೆ ಆಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಲೋಕ ಸಭೆಯು ಪ್ರಥಮ ಅಧಿವೇಶನದಿಂದಲೇ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು 5 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿ ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದು ಹಾಗೂ ಒಂದೊಮ್ಮೆ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಘೋಷಣೆ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಒಮ್ಮೆಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಗೆ ಮೀರದಂತೆ ಲೋಕಸಭೆಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ

1 ರಾಷ್ಟ್ರ ಚುನಾವಣೆ ಒಂದು ಚರ್ಚೆ

■ ಡಾ.ಏ. ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಭಟ್, ಮಂಗಳೂರು, ಸಂವಿಧಾನ ತಜ್ಞರು

ಘೋಷಣೆ ಸಮಾಪ್ತಿಗೊಂಡ ಬಳಿಕ ಈ ಅವಧಿಯನ್ನು 6 ತಿಂಗಳ ಬಳಿಕ ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಈ ಒಂದೇ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ 1) ಅವಧಿ ಪೂರ್ವ ಲೋಕಸಭಾ ವಿಸರ್ಜನೆ ಹಾಗೂ 11) ಅವಧಿ ಹೆಚ್ಚಳದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಉಲ್ಲೇಖ ಗಮನಾರ್ಹ. ಹೀಗಿರುವಾಗ 368ನೇ ವಿಧಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ, ಈ ಎರಡೂ 'ಬೆಳಕಿನ ಕಿಂಡಿ'ಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಧಿ, ಪರದೆ ಸರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲಿನ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮೇರು ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿ 'ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ- ಒಂದು ಚುನಾವಣೆ'ಯ ಚಿಂತನೆಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ಸರಿದಾಗ ಧಟನೆ ಎದುರಾಗುವಂತಹುದು ಇಂತಹುದೇ ಸಂವಿಧಾನದ 172ನೇ ವಿಧಿಯ ವಿಧಾನಸಭಾ ಚುನಾವಣೆಯ ಉಲ್ಲೇಖ. ಈ ವಿಧಿಯ ಒಂದನೇ ಉಪವಿಧಿಯ ಶಬ್ದ ಶಬ್ದವೂ 83(2)ರ ಪಡಿಯಚ್ಚು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅವಧಿಪೂರ್ವ ವಿಧಾನಸಭಾ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ, ಮಧ್ಯಂತರ ಚುನಾವಣೆಗೆ, ನೂತನ ವಿಧಾನಸಭಾ ಸಾಧ್ಯತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ ಕದ ತೆರೆದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ 352ನೇ ವಿಧಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿ ಜರೂರು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಗಿತಿಯ ಅವಲಂಬಿತ ಮುಂದುವರಿಕೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸತ್ತೇ ಒಂದಿರಿಸಿತು ಅವಧಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು. ಇದಲ್ಲದೇ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಗಳೇ, ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಸ್ವಯಂ ಅವಧಿ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದೂ ಇಲ್ಲಿನ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ

ಒಳಮರುಗು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ 356ನೇ ವಿಧಿಯ ಅನಯ ರಾಜ್ಯವೊಂದರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ಹೇರಿದಾಗ ವಿಧಾನಸಭಾ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ದಿಟ್ಟಿ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಂತಾದೀತು. ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಯಾವುದೇ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷ ಅಡಳಿತದ ಚುಕ್ಕಾಣಿ ಹಿಡಿಯಲು ಸಂಖ್ಯಾಬಲ ಹೊಂದದಿದ್ದಾಗ, ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರ, 'ಒಳ-ಹೊರ ಬೆಂಬಲ'ದ ಅಥವಾ ಸಂಯುಕ್ತತೆ, ಒಕ್ಕೂಟದ ಚದುರಂಗದಾಟವೂ ಅಸಾಧ್ಯ ಎನಿಸಿದಾಗ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನು? ಆಗ ಕೇವಲ ಮಧ್ಯಂತರ ಚುನಾವಣೆ ಇಲ್ಲವೇ 'ಸುರೀರ್ಷ' ಎನಿಸಬಹುದಾದ 'ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಆಳ್ವಿಕೆ'ಯೇ ಮುಂದಿನ ಲೋಕಸಭಾ ಚುನಾವಣೆಯ ವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪಾಲಿಗೆ ಒದಗಿ ಬರಬೇಕೆ? ಆಗ ಇಂತಹ ಡೋಲಾಯಮಾನ ರಾಜ್ಯ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ಸಲಿ ಸಾಲೂ ಉದ್ಭವಿಸದೇ? ತನ್ಮೂಲಕ ಕೇಂದ್ರ-ರಾಜ್ಯಗಳ ಸೂಕ್ತ ಸಮತೋಲನ, ಒಕ್ಕೂಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಿರುಕು ಬಿಡಲಾರದೇ?

ಈ ಎಲ್ಲ ಗಹನ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ಪ್ರತಿಠತೆ: ಉತ್ತರ ಹುಡುಕುವಿಕೆ ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವೇನಲ್ಲ. ವ್ಯಾಧಿಯಿಂದ ಕೆಟುವಾಗಿ ಔಷಧ ಎಂಬಂತೆ ಉಳಿತಾಯದ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೊಂದಿಸುವಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಶಿಥಿಲತೆಯ 'ಆಗಾಧ ಸಾಧ್ಯತೆ'ಯೇ ಒದಗಿ ಬರಲಾರದೇ? ಈ ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿ ವಿಚಾರ ಮಂಡನ ಇಂದಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಕೇಂದ್ರದ ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಮೂಲಕವೇ ಈ ಬಗೆಯ ಚರ್ಚೆ ಶುಭಾರಂಭ ವಾಗಬೇಕು. ಎನಿದ್ದರೂ 28 ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಗಳ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಈ ವಿಷಯದ ಅಗಮನ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಮಯದ ಬಳಿಕವಷ್ಟೇ. ಬಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನದಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ಭೂಮಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಇಂತಹ ಗಹನ ವಿಚಾರಗಳ ಲಾಭ, ಸಾಧ್ಯತೆ ಇವೆಲ್ಲದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಎಷ್ಟು ಸಮಂಜಸ ಎಂಬ ಆತ್ಮಾವಲೋಕನವೂ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ. ಪಠ್ಯಾಂತರ ಪಿಡುಗುಗೂ 10ನೇ ಶೆಡ್ಯೂಲಿನ ಮೂಲಕ ಹಾಕಿದ ತಡೆ ಬೇಲಿಯನ್ನೂ ಜಿಗಿಯುವ ಚಾಣಾಕ್ಷತನದ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಏಕಕಾಲದ ಚುನಾವಣೆಯನ್ನು ಗೆರೆಗೊಚ್ಚಿನ ಒಳಗೆ ತರುವ ಸಾಹಸ, ಸಾಧ್ಯತೆ ಸೂಚಿ ತೂತಿನೊಳಗೆ ಆನೆ ತುರುಕಿಸುವಂತಾದೀತೇ? ಇದೊಂದು ಭಾರತೀಯ ಚುನಾವಣಾ ರಂಗ ಮಂಚದ ಬರಲಿರುವ ದಿನಗಳ ಸ್ವಗತದ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಏಕಕಾಲದ ರಾಷ್ಟ್ರ ವ್ಯಾಪಿ ಚುನಾವಣೆಯ ಮಹಾದ್ವಾರ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಲೇ ಬೇಕೆಂದಾದರೆ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕಲ್ಪ ಆತ್ಮಗತ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಭವವಾಗಿ

ಲೋಕಸಭೆಯ 5 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನೇ ಆಧಾರವಾಗಿರಿಸಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ನಿರಬರವಾಗಿ ಮಿತಿಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿಯಾದರೂ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿ ಎಲ್ಲ ವಿಧಾನಸಭೆಗಳ ಮಿತಿಯನ್ನು ಒಂದಿರಿಸಿ ಹಿರಿದುಗೊಳಿಸುವ ಅಥವಾ ಕಿರುದುಗೊಳಿಸುವ ಹಾಗೂ ತನ್ಮೂಲಕ ಲೋಕಸಭೆಯ ಅವಧಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ನೇಪುಣಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿ ಈ ಕೇಂದ್ರ- ರಾಜ್ಯ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಗಳ ಅಂದರೆ ಲೋಕಸಭೆ ಹಾಗೂ ವಿಧಾನಸಭೆಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ಸಮಾನಾಂತರ ರೇಖೆಯೊಳಗೇ ತಂದ ಬಳಿಕ ಆ ತಿದ್ದು ಪಡಿಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ಇನ್ನೊಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಮೂಲಕ ಕೇಂದ್ರದ ಲೋಕಸಭೆ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯಗಳ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಅವಧಿಪೂರ್ವ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಎಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಬೇಕು ಹಾಗೂ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯ ಮೂಲಕ ಅವಧಿಪೂರ್ವ ಸರಕಾರದ ಪತನ ಅಥವಾ ಅಸ್ತಿತ್ವತೆಯ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಗೆ ಭದ್ರ ಬೀಗ ಜಡಿಯಬೇಕು. ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ, 352ನೇ ವಿಧಿಯ ಅನ್ವಯದ ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, 356ನೇ ವಿಧಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ಹಾಗೂ ಈ ತನಕ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸದ ತತ್ಸಾಧನ ಮಲಗಿರುವ 366ನೇ 'ಆರ್ಥಿಕ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ'ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲೇ ಕೇಂದ್ರ-ರಾಜ್ಯ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭಾ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು ಎಂಬ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಒಕ್ಕಣೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಬೇಕು. 5ನೇಯದಾಗಿ ಸದಸ್ಯರ ದಿಢೀರ್ ರಾಜೀನಾಮೆ, ಮರು ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಮತ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಲೋಕಸಭೆ, ವಿಧಾನಸಭೆಗಳ ಬಹುಮತ ನಷ್ಟ ಸರಕಾರ ಪತನದ ಸಂದರ್ಭ 'ಯಾವ ಪರಿಹಾರ?' ಎಂಬ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉತ್ತರ ಕಂಡು ಹುಡುಕಬೇಕು. ವಿಧಾನಸಭೆ, ಲೋಕಸಭೆ ಮತ್ತು ಸರಕಾರವನ್ನು ಒಂದಿರಿಸುವ ಕಾಲ ವಿಸರ್ಜನೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಘಟನೆ ಕದವೇನೋ ತೆರೆದಿದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಗರಿಷ್ಠ ಮಿತಿಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ನಮೂದಿಸಬೇಕಾಗಬಹುದು: ಆದರೆ ಹೊಸದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವತ್ತೂ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಿಷಿದ್ಧ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ತಡೆಬೇಲಿಗಳನ್ನೂ ಸರಿಸಿ ಕಾರ್ಯಕಲ್ಪ ಹಾಗೂ ನೂತನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಂಗಮಂಚ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ: ಆದರೆ ಅಸಾಧ್ಯವೇ ಸರಿ ಎನ್ನುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ.